

Měsíčník EU aktualit

číslo 121,
říjen 2013

strana 2	Události: Europoslanci schválili jednotný dohledový mechanismus
strana 5	Sloupek Komise: Inovace a konkurenceschopnost průmyslu EU
strana 7	Drobnohled: Německé volby a co bude následovat?
strana 8	Hlavní téma: Nezaměstnanost ve státech Evropské unie
strana 12	Průvodce podnikáním: Turecko

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13a
140 00 Praha 4
tel.: +420 956 718 012
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

EU OFFICE (KANCELÁŘ PRO EU)

Jan Jedlička

manažer EU Office

+420 956 718 014, jjedlicka@csas.cz

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Iva Dlouhá

+420 956 718 015, idlouha@csas.cz

Jana Majchráková

+420 956 718 012, jmajchrakova@csas.cz

EKONOMICKÉ A STRATEG. ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny

+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

GRANTIKA ČESKÉ SPOŘITELNY

Richard Lev

ředitel odboru Projektové poradenství

+420 731 192 877, lev@grantikacs.com

Máte zájem o realizaci projektu s podporou fondů EU? Hledáte financování rozvojových plánů? Plánujete expanzi do zahraničí? Chcete získat více informací? Prosím, obraťte se na nás.

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Informace o evropské politice
v češtině
www.euractiv.cz

Vážení čtenáři,

září je tradičně měsícem, kdy se po prázdninách vrací nejen školáci do školních lavic, ale i eurobyrokraté do svých úřadů. A o tom, že se do práce pustili naplno, svědčí i náš událostmi nabitý Měsíčník.

Začneme zprávou šéfa Evropské komise o stavu Unie přednesenou v Evropském parlamentu. Tato pravidelná řeč, která prvně zazněla teprve v roce 2010, zatím není tak proslulá a veřejnosti známá jako podobný projev prezidenta Spojených států, přesto přinesla zajímavá sdělení. José Manuel Barroso správně upozornil, že i přes pokrok ve zvládnání ekonomické krize EU / eurozóny stále není vyhráno. Nelze pouze spoléhat na ECB, ale je třeba dokončit klíčové systémové kroky. Barroso hodně zdůrazňuje dokončení Bankovní unie. V jeho projevu jsem však postrádal větší akcent na fiskální odpovědnost či zpružnění pracovního trhu. V situaci, kdy většina členských států je zadlužená nejvíce ve své historii a dosahuje dvouciferné míry nezaměstnanosti, nejsou vyhlídky na řešení dluhové a ekonomické krize nejrůžovější.

Ačkoliv se občas ozývají hlasy, že Evropskou unii řídí „nikým nevolení byrokraté z Bruselu“, v brzké době bude tento stokrát opakovaný mýtus opět vyvrácen. Hlavního kormidla se opět ujme – posílena historickým úspěchem v německých volbách – volená představitelka největší evropské ekonomiky. Sice jednání o nové vládní koalici v Německu nebyla ještě uzavřena, přesto je vysoce pravděpodobné, že novou kancléřkou se stane opět Angela Merkelová. Co to přinese Evropě a jak bude dále řešena dluhová krize? Přečtěte si to v Drobnohledu na straně 7. Náš názor ve stručnosti: Angela odhodí rukavičky a začne tvrději prosazovat svou agendu.

Ačkoliv se starý kontinent potýká s dluhovou krizí, která má v některých státech podobu nadměrného zadlužení veřejné kasy a jinde soukromých bank, stále obtížnější pozice evropských zemí v globální hospodářské soutěži má i jiné příčiny. Správně je vyjmenována Evropská komise ve zveřejněných zprávách, které se zabývají postavením inovací, vědy a výzkumu, resp. konkurenceschopností evropského průmyslu. Jak posílit naši konkurenční schopnost na mezinárodních trzích a jak pro to využít evropskou vědu, výzkum a inovace se dočtete ve Sloupku Komise na straně 5.

O tom, že bolístkou Evropské unie je vysoká nezaměstnanost si štěbetají vrabci snad na každé evropské střeše. Na skutečnost, jak závažný je tento problém, jsme se podívali v hlavním tématu Měsíčníku, které začíná na straně 8. Čtení je to zajímavé, ale dosti pesimistické. Jako ochutnávku nabízím trochu statistiky: v 17 státech z EU-28 je bez práce minimálně každý desátý člověk, z toho ve Španělsku a Řecku je to každý čtvrtý. Ještě horší je situace v zaměstnávání mladých do 25 let věku. Ve 21 členských státech je klientem Úřadu práce minimálně každý pátý mladý člověk. Z toho v Řecku, Španělsku a Chorvatsku je to nadpoloviční většina osob v této věkové kategorii. Co s tím? V článku naleznete nějaké recepty Evropské komise, ale moc optimistický v tomto směru nejsem.

Představení dalších příspěvků se do Editorialu již nevejde, ale jsou také vysoce zajímavé. Přeji Vám (nám), ať máte po jejich přečtení stejný názor!

Jan Jedlička

Předseda EK José Manuel Barroso v EP přednesl svůj výroční projev o stavu Unie. Europoslanci schválili jednotný dohled nad bankami eurozóny, který je jedním z pilířů Bankovní unie. EK vydala zprávu zaměřenou na konkurenceschopnost evropského průmyslu. V současné době se evropský zpracovatelský průmysl podílí na tvorbě HDP 15,2 %. Europoslanci zamítli delší lhůtu na dočerpání peněz z fondů EU pro země, kterým se peníze nedaří úspěšně čerpat. Výjimečná prodloužená lhůta se tak i nadále bude týkat pouze Slovenska a Rumunska.

POLITIKA

Barroso přednesl projev o stavu EU

Předseda Evropské komise José Manuel Barroso ve svém **projevu o stavu Unie**, který přednesl 11. září v EP, upozornil na to, že na **zvládnutí ekonomické krize** zapracovala Evropa dobře, definitivně vyhráno však ještě nemá.

Aby se Evropa s krizí nadále vyrovnávala, musí podle Barrosa mimo jiné dokončit Bankovní unii. První krok k vytvoření Bankovní unie již učinili europoslanci na zářijovém plenárním zasedání, kdy schválili **vytvoření jednotného bankovního dohledu**, který je jedním z jejích pilířů. EU prý musí také pamatovat na **konkurenceschopnost svého průmyslu** a pracovat na **dokončování vnitřního trhu**, zejména v oblasti telekomunikací.

Předseda dále uvedl, že před evropskými volbami musí být EU jednotná. Evropské instituce by měly vzájemně spolupracovat, jelikož budoucnost Unie vytvářejí všechny společně. Na **vnitřní soudržnosti EU** pak závisí i její síla na mezinárodním poli. Do voleb mají být hlavními evropskými prioritami **boj s nezaměstnaností a podpora ekonomického růstu**.

Barroso upozornil také na tlak, jaký je v současné době vyvíjen na státy, které se chystají přiblížit Evropské unii. Na mysli měl především **Ukrajinu**, a nepřímě tak poukázal na **snahy Ruska zabránit této zemi v podepsání asociační dohody s EU**.

http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_en.htm

<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/barroso-na-vytvoreni-lepsi-unie-musime-spolupracovat-vsichni-zprava-o-stavu-unie-eu-krize-bankovni-vnitri-trh-011098>

EKONOMIKA A EURO

Europoslanci schválili jednotný dohled nad bankami eurozóny

Drtivá většina europoslanců na zářijovém plenárním zasedání Evropského parlamentu hlasovala ve prospěch **vytvoření jednotného dohledového mechanismu**, který by se měl stát jedním z pilířů Bankovní unie. Nový dohledový úřad vznikne v rámci Evropské centrální banky (ECB), která bude přímo dohlížet na přibližně 150-200 bank, jejichž aktiva přesahují 30 miliard eur, nebo představují víc jak pětinu hospodářského výkonu země. ECB se nové funkce ujme od příštího roku.

Na české banky se dohled vztahovat nebude. Povinně se bude týkat **zemí používajících euro**, z iniciativy europoslanců by se však nečlenové měli zúčastnit rozhodovacího procesu jako rovnocenní partneři. Evropské orgány doufají, že by hlubší integrace zemí eurozóny mohla **pomoci předcházet dalším hospodářským krizím**.

Parlament a Rada ECB budou mít **pravomoc schválit předsedu a místopředsedu nového dohledového úřadu** a také požádat o jejich odvolání. Podle nové dohody bude

muset **Rada ECB** informovat šéfa EP a šéfa relevantní parlamentní komise v případě, že bude chtít odmítnout rozhodnutí nově vzniklého dohledového úřadu. ECB musí nyní dokončit nábor pracovníků a posílení institucionálních kapacit.

Zaměstnanci ECB by od příštího roku měli být **striktně rozdělení** podle toho, jestli se zabývají měnovou politikou nebo dohledem. Toto opatření reaguje na požadavek členských států, aby **tyto dvě úlohy centrální banky byly oddělené**.

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-780_en.htm

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/europoslanci-schvalili-jednotny-bankovni-dohled-bankovni-unie-jednotny-dohledovy-mechanismus-011108>

ZAHRA NIČNÍ OBCHOD

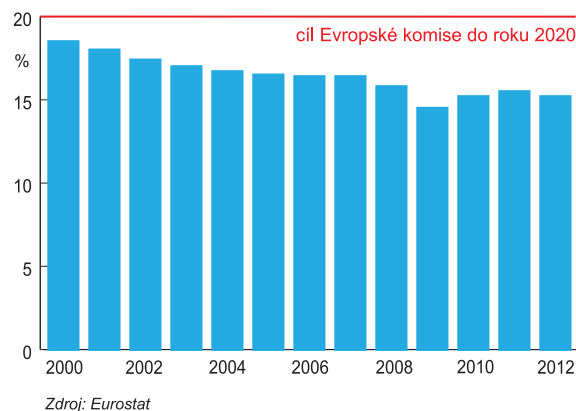
Ekonomie EU podle Komise pomůže „průmyslový kompakť“

Z aktuální zprávy Evropské komise zaměřené na konkurenceschopnost zpracovatelského průmyslu vyplývá, že **podíl evropského průmyslu poklesl z 15,8 % před krizí na 15,2 % evropského HDP v roce 2013**. Zatím se proto nezdá, že by EU mohla splnit neformální cíl, který si stanovila do roku 2020 – **aby se zpracovatelský průmysl na tvorbě HDP podílel 20 %**.

Řešením by se podle Komise mohl stát „**průmyslový kompakť**“. Podle představy evropského komisaře pro průmysl a podnikání Antonia Tajaniho by se totiž Unie mohla inspirovat fiskálním kompaktem, který lídři evropských zemí podepsali v březnu roku 2012. Státy EU by se v něm měly zaměřit na **snížení cen energií**, zjednodušení přístupu k úvěrům, **povzbuzení investic a snížení administrativní zátěže**.

Vypořádat by se prý také měly s **nedostatkem odborných dovedností** mezi pracovníky. Komise by měla novou iniciativu představit na podzim a v únoru příštího roku by se jí měl

Podíl sektoru průmyslu na ekonomice EU-28

zabývat summit EU. Více o tématu konkurenceschopnosti průmyslu EU se dočtete v rubrice "Sloupek Komise" na str. 5.

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-815_en.htm

<http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/clanek/evropske-ekonomice-podle-komise-pomuze-prumyslovky-kompakt-prumysl-konkurenceschopnost-energetika-podniky-tajani-eu-011139>

KOHEZNÍ POLITIKA

Europoslanci zamítli delší lhůtu na dočerpání peněz z fondů EU

Čerpání evropských prostředků České republiky nejde tak, jak by si představovala. Podle aktuálních dat MMR bylo v Česku schváleno téměř 45 tisíc projektů za téměř 695 miliard korun. Příjemcům bylo **vyplaceno 57,4 % alokace**, avšak z EK přišlo pouze **34,7 % prostředků** (tzv. certifikované výdaje).

Český europoslanec a zároveň místopředseda Evropského parlamentu **Oldřich Vlasák** (ECR) předložil Parlamentu legislativní návrh na **prodloužení doby na dočerpání národní alokace z evropských fondů o jeden rok**. V původním návrhu na rozvolnění pravidla n+2 na n+3 se počítalo pouze se Slovenskem a Rumunskem. Tato nová Vlasákova iniciativa zahrnovala i další státy, kterým se podobně jako **České republice** z nejrůznějších důvodů **nedaří úspěšně čerpat evropské peníze**.

Nejrizikovější operační programy v ČR

V současnosti se vysoká míra rizika, že program nezvládne do konce stávajícího programového období 2007-2013 vyčerpat přidělenou alokaci, nachází u několika OP. Jedná se o **OP Životní prostředí, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program, OP Technická pomoc** a dvojici regionálních OP – **ROP Severozápad** a nejnověji i **ROP Střední Čechy**. U posledního zmíněného programu navíc hrozí, že jej kvůli vysoké chybovosti v projektech zcela pozastaví Evropská komise.

Se střední mírou rizika ztráty prostředků se pracuje u **OP Doprava, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Podnikání a inovace a OP Výzkum a vývoj pro inovace**.

Europoslanci sdružení ve výboru pro regionální rozvoj (REGI) ale na konci září smetli návrh ze stolu. **Výjimka** se tedy bude i nadále týkat pouze již zmiňovaného **Slovenska a Rumunska**. České republice přesto zbývají jiné možnosti, jak předpovědanou ztrátu evropských peněz, která jí reálně hrozí, zmírnit.

Jednou z variant jsou i **tzv. realokace v rámci jednotlivých operačních programů**. Podle ministra pro místní rozvoj v demisi Františka Lukla je možné, že **dojde k převodu prostředků z OP Technická pomoc do ROP Moravskoslezsko a OP Praha-Konkurenceschopnost, z OP Životní prostředí do OP Doprava**. Ministerstvo sáhlo i po realokacích mezi prioritními osami uvnitř jednotlivých operačních programů.

Stav čerpání dotací z fondů EU v České republice

Operační program	Celková alokace v mld. Kč	Podepsaná grantová smlouva *		Certifikované výdaje předložené EK	
		mld. Kč	% alokace	mld. Kč	% alokace
OP D	174 108,2	189 038,3	108,6	80 040,0	46,0
OP ŽP	147 770,8	67 034,5	45,4	36 378,7	24,6
OP PI	93 504,0	89 807,2	96,0	29 633,1	31,7
OP LZZ	56 751,0	55 470,4	97,7	21 500,8	37,9
OP VaVpl	62 373,3	57 222,3	91,7	11 883,2	19,1
IOP	48 584,0	40 509,6	83,4	12 098,5	24,9
OP VK	53 096,2	50 080,6	94,3	15 757,0	29,7
OP TP	5 843,1	4 343,2	74,3	1 716,7	29,4
ROP SZ	22 734,7	17 915,6	78,8	5 338,5	23,5
ROP MS	21 880,8	19 738,9	90,2	9 063,1	41,4
ROP JV	21 560,2	21 411,2	99,3	12 503,1	58,0
ROP SM	20 178,4	16 084,0	79,7	10 302,9	51,1
ROP SV	20 071,1	20 847,0	103,9	9 082,3	45,3
ROP JZ	18 992,9	19 215,7	101,2	10 358,0	54,5
ROP SČ	17 087,1	17 125,4	100,2	5 471,3	32,0
OP PK	7 198,9	6 167,2	85,7	3 044,3	42,3
OP PA	3 426,4	2 889,6	84,3	1 534,2	44,8
CELKEM	795 161,1	694 900,9	87,4	275 705,8	34,7

Zdroj: MMR; * vydané rozhodnutí

Evropská unie už nyní přemýšlí o tom, jaké stanoví klimaticko-energetické cíle pro další dekádu následující po roce 2020. Česká republika je zastáncem pouze jednoho cíle a to snížení emisí CO₂. Europoslanci schválili limit pro využívání biopaliv první generace v dopravě do roku 2020 ve výši 6 %. Evropská komise schválila návrh reformy telekomunikačního trhu evropské komisařky pro digitální agendu Neelie Kroesové.

Obnova proplácení dotací z ROP Severozápad

Příjemci dotací v Karlovarském a Ústeckém kraji se již na začátku října dočkají **obnovy proplácení** finančních prostředků z Regionálního operačního programu Severozápad (ROP Severozápad).

<http://www.nuts2severozapad.cz/rop-sz-obnoveni-proplaceni-dotaci-se-blizi-2>

<http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/europoslanci-zamitli-delsi-lhutu-na-docerpani-penez-z-fondu-eu-011132>

ENERGETIKA A DOPRAVA

Klimaticko-energetické závazky pro rok 2030

Ještě několik let zbývá EU ke splnění klimaticko-energetických závazků do roku 2020, pro které platí tři cíle v rámci "Strategie Evropa 2020":

- o 20 % snížit množství emisí CO₂;
- dosáhnout 20% podílu obnovitelných zdrojů (OZE) na výrobě energie;
- o 20 % zvýšit energetickou účinnost.

EU už nyní ale přemýšlí o tom, jaké klimaticko-energetické cíle stanoví pro další dekádu následující po roce 2020. Bude jen jeden, nebo tři? A budou právně závazné? ČR patří mezi země, které zastávají názor, že **cíl do roku 2030** by měl být pouze jeden – a to ten zaměřený na **snížení emisí CO₂**. Je to ostatně jediný potenciální závazek, na jehož vytvoření se shodnou všechny členské státy kromě Polska. Podobně jako Spojené království **nepodporuje Česko stanovení cíle pro podíl OZE v energetice**. Nepostaví se ani za vytvoření cíle pro energetickou účinnost.

<http://www.cebre.cz/cz/novinky/novinka-743/>

<http://www.euractiv.cz/energeticka-ucinnost/clanek/klimaticko-energeticke-zavazky-pro-rok-2030-cr-je-zastancem-jednoho-cile-energetika-evropska-unie-oze-emise-co2-klima-greenpeace-011115>

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zelená pro biopaliva v dopravě

Téměř před rokem navrhla EK **limit pro využívání biopaliv první generace v dopravě**. Nyní jsou změny ve směrnici o obnovitelných energiích opět blíže ke schválení. **Návrh** na svém zářijovém plenárním zasedání ve Štrasburku **podpořil EP**. Limit by ale měl být podle europoslanců o něco volnější. Na spotřebě energie v celoevropské dopravě by se podle nich měla tato biopaliva **do roku 2020 podílet 6 %**. Podle úplně původních plánů to přitom mělo být **10 %**.

Zákonodárci také podpořili návrh, aby energetické společnosti od roku 2020 započítávaly do bilance biopaliv první generace také **nepřímé emise způsobené jejich výrobou**. To by mělo bránit v dalším využívání takových surovin, jako je olej z řepky,

palmový nebo sójový olej. Podporu by naopak měla získávat **vyspělejší biopaliva**, která se vyrábí např. z vodních řas nebo ze zemědělského odpadu. Do roku 2020 by se tato biopaliva měla na spotřebě energie v dopravě podílet **2,5 %**.

Projednávání ale ještě může hodně ovlivnit **pozice členských zemí**. Pokud se jejich postoj bude výrazněji lišit od výsledku 1. čtení v EP, bude muset legislativa projít ještě 2. čtením.

<http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20130906IPR18831/html/European-Parliament-backs-switchover-to-advanced-biofuels>

<http://www.euractiv.cz/zivotni-prostredi/clanek/limit-pro-podil-biopaliv-v-doprave-dostal-v-evropskem-parlamentu-zelenou-evropska-unie-energetika-paliva-co2-emise-iluc-poc-ouzky-011104>

INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

Návrh reformy telekomunikačního trhu

Evropská komise začátkem září schválila **návrh na ambiciózní reformu telekomunikačního trhu** z pera evropské komisařky pro digitální agendu Neelie Kroesové. O balíčku brzy začnou jednat europoslanci a členské země EU. Plán cílí především na to, aby se Evropa vyhoupla do čela globálního žebříčku digitálních technologií.

Hlavní body plánu

Zrušení příplatků za roaming a za příchozí hovory v rámci Evropy	Poplatky za příchozí zahraniční hovory mají být zakázány od 1. 7. 2014. Společnosti mohou buď nabídnout zákazníkům tarify platné v celé EU, nebo jim umožní vybrat si pro roamingové služby jiného operátora. Společnosti by také v budoucnu nesměly účtovat za hovor v rámci EU více než za běžný dálkový hovor. Hovory z mobilu by v rámci celé EU neměly být dražší než 0,19 €/min.
Jednodušší pravidla (princip jednotného evropského pasu)	Poskytovatelé telekomunikačních služeb by měli potřebovat pouze jedno povolení k poskytování služeb ve všech 28 členských státech, namísto dosavadních 28 jednotlivých povolení.
Celoevropská ochrana neutrality internetu	Komise chce zakázat blokování a omezování internetového obsahu.

Zdroj: *Evropská komise*

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/communication-commission-european-parliament-council-european-economic-and-social-committee-a-0>

<http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/clanek/poplatky-za-roaming-maji-pristi-rok-skoncit-komise-navrhuje-i-dalsi-kroky-na-telekomunikacnim-trhu-neelie-kroes-internet-volani-digitalizace-011103>

Zastoupení Evropské komise v ČR naplňuje Měsíčník EU aktualit příspěvky do rubriky „Sloupek Komise“. V tomto čísle se věnuje tématu inovací a konkurenceschopnosti průmyslu v Evropské unii. Evropská komise v nedávné době zveřejnila tři zprávy týkající se inovací, vědy a výzkumu a konkurenceschopnosti evropského průmyslu. O tom, jak si Evropská unie v těchto oblastech v současné době vede, se dočtete v následujícím článku.

INOVACE A KONKURENCESCHOPNOST PRŮMYSLU EU

V nedávné době uveřejnila Evropská komise několik zpráv, které se zabývají postavením inovací, vědy a výzkumu v Evropské unii a konkurenceschopností evropského průmyslu. Tyto dokumenty nabízejí zajímavý přehled stavu, ve kterém se po krizi nacházejí klíčová odvětví evropského hospodářství, o jehož budoucím vývoji panuje v současné době velmi opatrný optimismus.

Zprávy analyzují pokrok v oblasti inovací, například v jaké míře jsou myšlenky z inovativních odvětví schopny dosáhnout tržního využití, a vytvářet tak lepší pracovní místa a zvyšovat konkurenceschopnost EU.

Inovační potenciál každé země utváří různé parametry, například počet patentů, podíl zaměstnanosti ve znalostních oborech nebo konkurenceschopnost zboží a služeb vyžadujících vysokou úroveň znalostí. Patrně nepřekvapí, že Česká republika se z hlediska těchto ukazatelů nachází ve druhé třetině, pod průměrem EU. Jako nejvíce inovativní členskou zemi Evropská komise identifikovala Švédsko.

S ne zcela uspokojivým stavem v oblasti inovací souvisí i míra investic do vědy a výzkumu, na jejíž nedostatečnost a v některých členských státech dokonce trvalý pokles upozorňuje nedávná zpráva Evropské komise – [analýza Evropského výzkumného prostoru](#) (EVR), jak je jednotný trh v oblasti vědy a výzkumu nazývá.

EVR by měl po svém dokončení umožnit výzkumným pracovníkům, výzkumným institucím a podnikům snadnější pohyb, konkurenci a spolupráci v mezinárodním měřítku. Zpráva Komise však upozorňuje na řadu nedostatků, které zatím brání

plnému dokončení EVR plánovanému na rok 2014. Vedle nedostatečných veřejných výdajů na vědu to jsou i netransparentní nábor vědeckých pracovníků, nedostatečná výměna informací a také nepřipravenost vědců na průmyslovou praxi.

Provázání s průmyslem je ovšem pro inovace klíčové – v případě soukromého sektoru z něj pochází až 80 % všech inovací. V současné době jsou však právě omezené investice do inovací jednou ze slabín evropského průmyslu, jak ukazují další dvě zprávy Evropské komise z konce září věnované konkurenceschopnosti tohoto odvětví.

Mezi dalšími slabými místy byly identifikovány vysoké ceny energií, zhoršený přístup k financování, ale i nízká efektivnost veřejných správ. Výsledkem je klesající produktivita a vysoká nezaměstnanost.

Obě zprávy obsahují i příznivé ukazatele: hlavním motorem průmyslové činnosti byl vývoz. EU v této oblasti předstihla Spojené státy i Japonsko a dosáhla v roce 2012 přebytku obchodní bilance ve výši 365 miliard EUR. Zvýšila se také inovační výkonnost, většina členských států zlepšila podnikatelské prostředí a ve většině členských států se zlepšila i dovednostní základna pracovních sil.

Česká republika byla ve zprávě zařazena mezi umírněně inovátory, v nichž investice do výzkumu a vývoje rostly. K poměrně dobré výkonnosti systému výzkumu a inovací z velké části přispěla silná výrobní odvětví zaměřená na inovativní odvětví průmyslu, jako jsou motorová vozidla a elektrická zařízení. Investice do výzkumu a vývoje se nicméně v ČR potýkají s mnoha problémy. Zlepšit je žádoucí zejména oblast kvality vzdělávacího systému, spolupráci výzkumných institucí s podniky a účinné řízení systému výzkumu.

Zpráva EK nebyla omezena na výzkum a vývoj, a byly v ní proto uvedeny další oblasti, které významně omezují konkurenceschopnost českého průmyslu. Zásaditosti týkající se veřejné správy, jako například účinné provádění protikorupční strategie a dobře fungující zákon o státních úřednících, patří mezi největší výzvy. Dalšími problematickými oblastmi jsou udržitelnost průmyslu a zlepšení kvality vzdělávání a dovedností.

Plné znění zprávy o konkurenceschopnosti evropského průmyslu a průmyslu ČR je k dispozici zde: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/index_en.htm

V rubrice Informační servis zobrazujeme nadcházející zasedání klíčových rozhodovacích orgánů Evropské unie, které jsou doplňovány dalšími významnými událostmi typu mezinárodních summitů se světovými velmocemi apod.

Agenda jednání těchto klíčových orgánů je s ohledem na její maximální aktuálnost připravována často jen několik dní před vlastním jednáním a je možno ji vyhledat na těchto odkazech:

<http://europa.eu/newsroom/calendar/>; <http://www.eu2013.lt/en/>.

Zasedání klíčových institucí EU

7. – 8. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro spravedlnost a záležitosti vnitra	
10. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku	
14. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro životní prostředí	
14. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Euroskupiny	
15. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro ekonomické a finanční záležitosti	
15. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele	
17. 10. 2013	Frankfurt, Německo
- Zasedání Rady guvernérů ECB	
17. – 18. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov	
18. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro zahraniční záležitosti	
21. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro zahraniční záležitosti	
21. – 22. 10. 2013	Štrasburk, Francie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
22. 10. 2013	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady pro všeobecné záležitosti	
24. – 25. 10. 2013	Štrasburk, Francie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
24. – 25. 10. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Evropské rady	

Zdroj: www.europa.eu, <http://www.eu2013.lt/en/>, přístup ke dni 30. 9. 2013

Koalice CDU/CSU kancléřky Angely Merkelové dosáhla v německých zářijových volbách historického úspěchu a jen těsně ji unikla nadpoloviční většina hlasů v německém Bundestagu. S kým nejspíše zformuje vládní většinu? A jakým směrem se po volbách bude ubírat německá politika vůči Evropské unii, eurozóně a jejím problémům? Přečtěte si v aktuálním čísle Měsíčníku v komentářové rubrice Drobnohled.

NĚMECKÉ VOLBY A CO BUDE NÁSLEDOVAT?

Německé volby sice nepřinesly žádné velké překvapení, ale spíše řadu malých. Rozhodně se v předvečer voleb neočekávalo, že vítězná koalice CDU/CSU zaostane za získáním absolutní většiny v Bundestagu pouze o pět hlasů. Naopak zklamáním byl volební výsledek druhých Sociálních demokratů. Ti si sice oproti volbám před čtyřmi roky polepšili o téměř tři procentní body, nicméně jimi vysněná koalice se čtvrtými Zelenými na vládní většinu nestačí.

Překvapením může být i výsledek Svobodných demokratů z FDP. Průzkumy veřejného mínění sice předjímaly, že to bude těsné, ale přesto je 4,8 % získaných hlasů zklamáním. Jelikož FDP nepřekročila minimální 5% hranici, prvně v historii Spolkové republiky nebudou její zástupci sedět v Parlamentu. A to je pro tuto zavedenou stranu těžkou blamáží.

Výsledek německých federálních voleb 2013

Strana	% hlasů	Počet mandátů
CDU/CSU	41,5	311
SPD	25,7	192
Levice	8,6	64
Spojenectví 90/Zelení	8,4	63
FDP	4,8	0
Alternativa pro Německo	4,7	0
Pirátská strana	2,2	0

Zdroj: *Der Bundeswahlleiter*

Kdo vytvoří koalici a co bude prosazovat?

Z čistě matematického hlediska je možných několik variant, avšak nejčastěji se diskutuje o velké koalici CDU/CSU s SPD či o černozeleňém uskupení CDU/CSU + Zelení. Teoreticky je možná i trojkoalice SPD + Zelení + Levice, která by ze hry vyšachovala vítěznou stranu Angely Merkelové. Tuto možnost však představitelé sociálních demokratů i zelených vylučují, neboť nechtějí spolupracovat z postkomunistickou stranou navazující na bývalou východoněmeckou SED.

Jaký vliv bude mít nová koaliční vláda na evropskou politiku? Záleží na jejím složení. Koalice CDU/CSU se sociálními demokraty by pravděpodobně na unijním poli více tlačila na zavedení společného základu korporátní daně ve všech zemích EU či by nedocházelo k žádoucím zpružnění situace na trhu práce (viz například směrnice o pracovní době).

V samotném Německu by pravděpodobně pootevřela fiskální stavidla vedoucí k rychlejšímu růstu ekonomiky, i když za cenu zhoršení veřejných financí. Největší německá ekonomika si to však může dovést a pozitivním vedlejším efektem by byl i impuls pro zahraniční obchod, ze kterého by profitovaly hlavně proexportně orientované země typu České republiky. Ostatně velkou koalici si obě strany naposledy úspěšně vyzkoušely v letech 2005 až 2009.

To vládní sestava CDU/CSU se Zelenými by byla na německé politické scéně novinkou. „Die Grünen“ si vládní angažmá vyzkoušely zatím jen dvakrát v historii (roky 1998-2002 a 2002-2005) a vždy po boku Sociálních demokratů. Rozdíly v politické agendě konzervativních křesťanských demokratů a environmentálně-levicových Zelených jsou, i přes shodu na uzavírání jaderných elektráren, dosti rozdílné.

Sestavení této koalice tak považujeme za méně pravděpodobné, ale popusťme uzdu fantazie; co by taková vládní sestava v Evropě protlačovala? Dosti pravděpodobná jsou hlavně energetická témata. Tato německá koalice by se snažila dále zvyšovat ambiciózní cíle v oblasti energetických úspor, podílu obnovitelných zdrojů energie a emisí skleníkových plynů. Pravděpodobná by byla i snaha na přenesení odklonu od jádra z německé na celoevropskou úroveň.

Jak bude řešena dluhová krize?

Z hlediska možného řešení dluhové krize nevidím výrazné rozdíly v přístupu případné velké či černozeleňé koalice. Jak Sociální demokraté, tak Zelení jsou proevropští a navíc není příliš důvodů měnit dosavadní – a německými voliči potvrzenou jako správnou – strategii prosazovanou dosavadní kancléřkou Merkelovou.

Proto předpokládám, že s nově zformovanou německou vládou skončí období „okurkové sezóny“ v tématech řešení dluhové krize a na plné obrátky se rozběhnou jednání pod taktovkou Angely Merkelové, která posílena silným voličským mandátem začne tvrdě prosazovat svou agendu. To bude mít dle mého názoru dva hlavní dopady.

Zprv, politika úspor a bolestivých reforem v problémových státech eurozóny nepoleví, i když ji jižní křídlo EU v čele s francouzským prezidentem Hollandem kritizuje. Dobrodružné pokusy o smazání starých dluhů hypotetickým ekonomickým růstem nastartovaným novými dluhy zůstanou na papíře.

Zadruhé, Evropu nečeká rozklížení, ale naopak hlubší integrace. Řecko ani další problémové státy jižního křídla nebudou vytlačeny z eurozóny. Bankovní unie bude doplněna o společný mechanismus záchrany problémových bank, vzroutou tlaky na další koordinaci fiskálních politik členských států.

A co dopady na ČR?

Česká republika jako malá otevřená země ležící v srdci starého kontinentu má bytostný ekonomický i bezpečnostní zájem na silně zdravé sjednocené Evropě a demokratickém ekonomicky prosperujícím Německu. Pravděpodobná nová vláda pod vedením staronové kancléřky je garantem toho, že k tomuto stavu bude Spolková republika směřovat.

Jan Jedlička, EU Office ČS

V hlavním tématu říjnového Měsíčníku se zabýváme problémem vysoké míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech Evropské unie. Zaměříme se na situaci v období před krizí, v období krize a bude nás zajímat i nejbližší výhled. Věnovat se budeme také nezaměstnanosti mladých lidí do 25 let a doporučením a navrhovaným opatřením Evropské rady, jak tuto neutěšivou situaci s vysokou mírou nezaměstnanosti řešit.

NEZAMĚŠTNANOST VE STÁTECH EVROPSKÉ UNIE

1. ÚVOD

Nezaměstnanost je v dnešní době velmi aktuální a palčivé téma. To nejhorší z hospodářské krize z let 2008 a 2009 máme už snad za sebou, ale oživení ekonomiky a snižování počtu nezaměstnaných je v některých členských státech Evropské unie ještě v nedohlednu. Slibný pokles nezaměstnanosti byl ještě před hospodářskou krizí v Evropské unii dobře patrný, ale změny, které přišly s krizí, tento trend zastavily

a naopak obrátily. Dvouciferná míra nezaměstnanosti se tehdy objevovala jen velmi výjimečně. V posledních letech, a podle odhadů Evropské komise i v letech následujících, bude nezaměstnanost přesahující deset procent u více jak poloviny členských států. Obzvlášť míra nezaměstnanosti mladých dosahuje velmi vysokých čísel. V některých státech se dokonce mluví o tzv. ztracené generaci.

2. NEZAMĚŠTNANOST VE STÁTECH EU

Vývoj nezaměstnanosti je v Evropské unii jako na houpačce. V roce 2000 byl průměr za EU necelých 9 % (tedy asi 20 milionů nezaměstnaných) a nejvyšší míra nezaměstnanosti byla na Slovensku ve výši 18,9 %. Nejnižší míra nezaměstnanosti se pohybovala kolem úrovně 3 % ve státech Lucembursko, Nizozemsko a Rakousko. Poté následoval postupný pokles až do období let 2007 a počátku respektive prvního čtvrtletí roku 2008. V této době bylo v Evropské unii podle dat Eurostatu zhruba 16 milionů nezaměstnaných, což představovalo 6,8% míru nezaměstnanosti.

V roce 2008 a 2009 zasáhla Evropskou unii hospodářská krize a tato krize se projevila i na trhu práce. Rostl počet nezaměstnaných a začaly se prohlubovat rozdíly nejen mezi jednotlivými státy, ale i regiony. Průměr za Evropskou unii byl v roce 2007 ještě v přijatelné výši 7,2 % a v eurozóně 7,6 %. V roce 2007 byla sice stále nezaměstnanost nejvyšší na Slovensku (Slovensko bylo také jediný stát, který měl dvoucifernou míru nezaměstnanosti), ale bylo to o více jak 7 procentních bodů méně než v roce 2000.

Slovensko nebylo jediným státem, kde klesla nezaměstnanost v řádech jednotek procentních bodů mezi lety 2000 a 2007. Státy Polsko, Bulharsko, Lotyšsko a hlavně Estonsko (pokles nezaměstnanosti o 9 procentních bodů) a Litva, s neuvěřitelným poklesem nezaměstnanosti z 16,4 % v roce 2000 na 3,8 % v roce 2007, byly tehdejšími vítězi v boji s nezaměstnaností. Česká republika se řadila s 5,3 % mezi státy s nejnižší nezaměstnaností.

Situace na trhu práce se však začala rychle měnit a na povrch se dostávaly obrovské problémy některých členských států Evropské unie. Situace roku 2012 a prognóza Evropské komise na rok 2014 příliš přívětivá není. Od roku 2007 se nezaměstnanost zvýšila ve všech státech Evropské unie, kromě Německa, Malty a Rakouska, kde došlo naopak k poklesu.

U Německa to bylo dáno mimo jiné i zásluhou kontroverzních tzv. Hartzových reforem, které byly představeny v roce 2002. Speciální komise pod taktovkou Petera Hartze na objednávku

kancléře Gerharda Schrödera vypracovala koncept reform, které měly pomoci Německu snížit nezaměstnanost. Tato opatření se například týkala přeměny jednotlivých úřadů práce na modernější Agenturu práce, další změny byly provedeny u některých podpor v nezaměstnanosti a ve zjednodušení systému vyplácených dávek v nezaměstnanosti.

Pokud ještě i v roce 2008 přesáhla nezaměstnanost 10 % jen u jednoho členského státu, v roce 2012 to už bylo 14 států. Situace v Řecku a Španělsku už byla natolik špatná, že nezaměstnaný zde byl každý čtvrtý! Přes dvacet procent se má, kromě zmiňovaného Řecka a Španělska, nezaměstnanost v roce 2014 podle odhadu Evropské komise přehoupnout ještě v novém členském státě – Chorvatsku.

Dalším nebezpečím už v tak vysoké nezaměstnanosti je i její struktura. Zvyšuje se nejen míra nezaměstnanosti, ale i dlouhodobá míra nezaměstnanosti, která představuje podíl počtu nezaměstnaných osob jeden rok a déle na celkové pracovní síle vyjádřené v procentech.

Dlouhodobá nezaměstnanost krom ztráty příjmu představuje i další dopady nejen na jedince, ale i ekonomiku jako celek. Má vliv na státní rozpočet, hospodářský růst, ale i na snižování životní úrovně jednotlivce, vyčlenění ze společnosti, zátěž jak na rodinný rozpočet, ale i na vztahy v rodině. Od začátku hospodářské krize vzrostla dlouhodobá nezaměstnanost téměř ve všech státech EU.

Dlouhodobá nezaměstnanost představuje v roce 2012 v EU 4,6 % pracovní síly (necelých 45 % z celkové nezaměstnanosti). Nezaměstnanost osob trvající déle než jeden rok je problémem hlavně na Slovensku, kde představuje dvě třetiny z celkové nezaměstnanosti. Zhruba 60 % z celkové nezaměstnanosti vykazují státy jako Řecko, Irsko a Chorvatsko.

Nejnovější data míry nezaměstnanosti uvádí Eurostat k červenci 2013. Za celou EU bylo v červenci letošního roku 26,6 milionů nezaměstnaných (což představuje 11% nezaměstnanost. Oproti předchozímu měsíci je to pokles o 33 tisíc, meziročně je to však nárůst téměř o milion nezaměstnaných.

Vývoj nezaměstnanosti v EU

	2000	2007	2012	2014*
Rakousko	3,6 %	4,4 %	4,3 %	4,7 %
Lucembursko	2,2 %	4,2 %	5,1 %	5,8 %
Nizozemsko	3,1 %	3,6 %	5,3 %	7,2 %
Německo	8,0 %	8,7 %	5,5 %	5,3 %
Malta	6,7 %	6,5 %	6,4 %	6,1 %
ČR	8,8 %	5,3 %	7,0 %	7,4 %
Rumunsko	6,8 %	6,4 %	7,0 %	6,8 %
Dánsko	4,3 %	3,8 %	7,5 %	7,6 %
Belgie	6,9 %	7,5 %	7,6 %	8,0 %
Finsko	9,8 %	6,9 %	7,7 %	8,0 %
UK	5,4 %	5,3 %	7,9 %	7,9 %
Švédsko	5,6 %	6,1 %	8,0 %	8,1 %
Slovensko	6,7 %	4,9 %	8,9 %	10,3 %
Polsko	16,1 %	9,6 %	10,1 %	11,4 %
Estonsko	13,6 %	4,6 %	10,2 %	9,0 %
Francie	9,0 %	8,4 %	10,3 %	10,9 %
EU	8,8 %	7,2 %	10,5 %	11,1 %
Itálie	10,0 %	6,1 %	10,7 %	12,2 %
Maďarsko	6,3 %	7,4 %	10,9 %	11,5 %
Eurozóna	8,4 %	7,6 %	11,4 %	12,1 %
Kypr	4,8 %	3,9 %	11,9 %	16,9 %
Bulharsko	16,4 %	6,9 %	12,3 %	12,4 %
Litva	16,4 %	3,8 %	13,3 %	10,5 %
Slovensko	18,9 %	11,2 %	14,0 %	14,1 %
Irsko	4,2 %	4,7 %	14,7 %	13,7 %
Lotyšsko	13,7 %	6,5 %	15,1 %	12,2 %
Chorvatsko	15,8 %	9,6 %	15,9 %	20,1 %
Portugalsko	4,5 %	8,9 %	15,9 %	18,5 %
Řecko	11,2 %	8,3 %	24,3 %	26,0 %
Španělsko	11,7 %	8,3 %	25,0 %	26,4 %

Zdroj: Eurostat, Evropská komise; * výhled EK

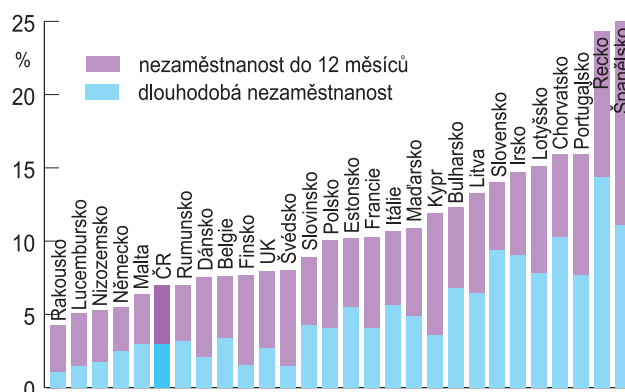
Nejnižší nezaměstnanost ve výši 4,8 % je v Rakousku. Česká republika si v porovnání s ostatními státy vede více než velmi dobře, s necelými 7 % obsadila šesté místo. Nejvyšší nezaměstnanost je ve státech Řecko a Španělsko, které tvoří kapitolu samy o sobě. S mírou nezaměstnanosti přesahující 26 % převyšují třetí nejhorší Kypr téměř o deset procentních bodů.

Velké rozdíly jsou nejen mezi jednotlivými státy, ale i v jednotlivých regionech některých států. Nejnižší míra nezaměstnanosti v roce 2012 je v rakouských (Salzburg, Tirol – v obou regionech 2,5 %) a německých regionech (Oberbayern, Trier – v obou 2,7 %).

Zajímavé je, že dalším regionem dle NUTS 2, který nenáleží ani Rakousku nebo Německu s nejnižší mírou nezaměstnanosti, je Praha s 3,1% nezaměstnaností společně s nizozemským Zeelandem. Asi nepřekvapí, že mezi regiony s nejvyšší nezaměstnaností patří regiony španělské a řecké. 38,5 % a tedy nejvíce nezaměstnaných je ve španělském regionu Ceuta.

Překvapivé může být umístění francouzského zámořského regionu Réunion na šesté nejhorší pozici s 28,6% nezaměstnaností, když průměr za Francii v roce 2012 byl 10,3 %.

Nezaměstnanost v EU podle délky trvání v roce 2012

Zdroj: Eurostat

3. NEZAMĚŠTNANOST MLADÝCH DO 25 LET V EU

Dalším velmi negativním fenoménem posledních let je vysoká míra nezaměstnanosti mladých do 25 let. Z nejnovějších dat míry nezaměstnanosti z července letošního roku vyplývá, že míra nezaměstnanosti mladých do 25 let je zhruba dvojnásobná v průměru Evropské unie oproti celkové nezaměstnanosti.

Ve třech členských státech je dokonce více jak polovina mladých do 25 let bez práce. Mezi tyto státy patří nejnovější

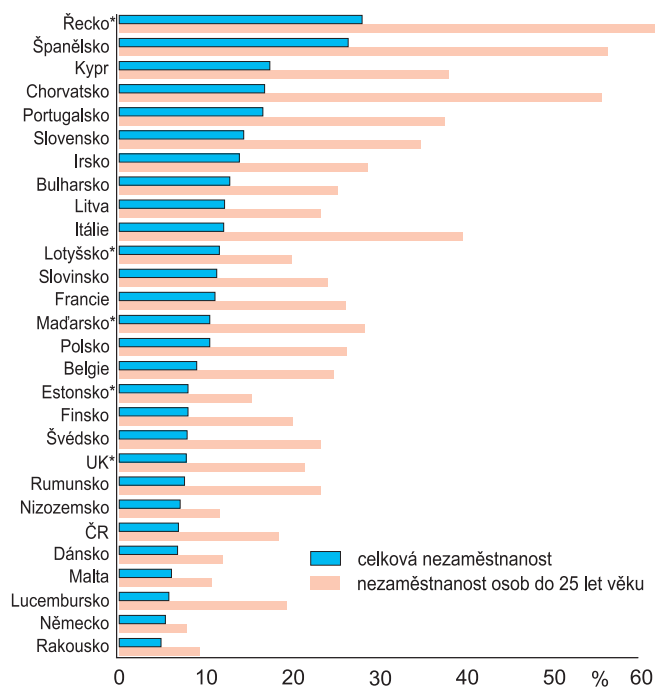
přírůstek EU – Chorvatsko s 55,4 %, Španělsko s 56,1 % a Řecko s červnovým údajem ve výši 61,5 %. V EU je míra měsíční sezónně ošetřené nezaměstnanosti ve výši 23,4 %, což představuje pokles o 0,1 procentního bodu oproti červnu 2013 a meziročně naopak nárůst o půl procentního bodu. 18,3% nezaměstnanost mladých v ČR sice není nijak oslnivá, ale pořád to řadí naši republiku na sedmé nejlepší místo.

Téma

Mezi státy s nezaměstnaností mladých pod 10% hranici se dostaly jen Rakousko (9,2 %) a vítězné Německo (7,7 %). I v případě nezaměstnanosti mladých můžeme vidět podobný vývoj v čase jako u celkové nezaměstnanosti.

Od roku 2000 nezaměstnanost mladých v Evropské unii mírně rostla až do roku 2004, aby postupně klesala až do doby před krizí a dosáhla tak nejnižší úrovně v roce 2007 a počátkem roku 2008. Česká republika měla ve sledovaném období 2000 až 2012 nejvyšší nezaměstnanost mladých v roce 2004 ve výši 20,4 % a nejnižší v roce 2007 (10,7 %).

Míra nezaměstnanosti v červenci 2013

Zdroj.: Eurostat, *) v červnu 2013

Ne všechny státy měly však obdobný vývoj. Státy jako Irsko, Dánsko, Kypr, Maďarsko či Lucembursko dosahovaly nízké nezaměstnanosti na přelomu tisíciletí a od té doby jejich míra nezaměstnanosti mladých do 25 let roste.

V roce 2000 byla nejvyšší nezaměstnanost mladých opět jako v případě celkové nezaměstnanosti na Slovensku. V dalších letech však dokázalo Slovensko tuto nezaměstnanost snižovat a patří tak k sedmi státům, které mají nižší míru nezaměstnanosti mladých v roce 2012 než v roce 2000.

Hospodářská krize mladé do 25 let zasáhla mnohem tvrději než ostatní věkové skupiny. Míra nezaměstnanosti mladých v EU oproti celkové byla 1,4krát vyšší v roce 2007, ale v roce 2012 to

už je 2,6krát. Vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí i přes obrovské problémy, které tento jev s sebou nese, nemusí nutně odrážet skutečnou situaci.

Mnoho mladých lidí se v rámci svého studia či kurzů připravuje na budoucí povolání, takže nejsou tyto osoby započítávané do pracovní síly. Začíná se tak objevovat nový termín NEET (z anglického „not in employment, education or training“, tedy „ani v zaměstnání, ve studiu či odborné přípravě“), který se poprvé objevil ve Spojeném království.

Tento termín tak vlastně označuje osoby ve věku 15 až 24 let, které v současné době nemají zaměstnání, neúčastní se odborné přípravy nebo nejsou klasifikovány jako studující.

Nezaměstnanost mladých do 25 let v EU

	2000	2007	2012
Německo	8,7 %	11,9 %	8,1 %
Rakousko	5,3 %	8,7 %	8,7 %
Nizozemsko	6,1 %	7,0 %	9,5 %
Dánsko	6,2 %	7,5 %	14,1 %
Malta	13,7 %	13,9 %	14,2 %
Lucembursko	6,6 %	15,6 %	18,0 %
Finsko	21,4 %	16,5 %	19,0 %
ČR	17,0 %	10,7 %	19,5 %
Belgie	16,7 %	18,8 %	19,8 %
Slovinsko	16,3 %	10,1 %	20,6 %
Estonsko	24,4 %	10,1 %	20,9 %
UK	12,2 %	14,3 %	21,0 %
Rumunsko	17,2 %	20,1 %	22,7 %
EU	17,5 %	15,7 %	22,8 %
Eurozóna	15,9 %	15,4 %	23,1 %
Švédsko	10,5 %	19,2 %	23,7 %
Francie	19,6 %	19,8 %	24,6 %
Litva	30,0 %	6,8 %	26,4 %
Polsko	35,1 %	21,6 %	26,5 %
Kypr	9,9 %	10,2 %	27,8 %
Bulharsko	33,7 %	14,1 %	28,1 %
Maďarsko	11,9 %	18,1 %	28,1 %
Lotyšsko	21,4 %	11,9 %	28,5 %
Irsko	6,7 %	9,1 %	30,4 %
Slovensko	37,3 %	20,6 %	34,0 %
Itálie	26,2 %	20,3 %	35,3 %
Portugalsko	10,5 %	20,4 %	37,7 %
Chorvatsko	37,0 %	24,0 %	43,0 %
Španělsko	22,9 %	18,2 %	53,2 %
Řecko	29,1 %	22,9 %	55,3 %

Zdroj: Eurostat, data i za Chorvatsko

Těchto osob podle dat Eurostatu bylo v roce 2012 více jak 13 % v Evropské unii, což zhruba odpovídá 7,5 milionů lidí. Stejně jako v případě celkové nezaměstnanosti existují i u nezaměstnanosti mládeže regionální rozdíly. Opět s nejnižší mírou nezaměstnanosti mládeže do 25 let pohybující

se kolem 5 % vítězí v roce 2012 německé (Oberbayern, Freiburg) a rakouské (Steiermark) regiony.

Na opačném konci tohoto žebříčku jsou španělské a řecké regiony. Nejhuře dopadl řecký region Dyтики Makedonia s těžko uvěřitelnou 72,5% mírou nezaměstnanosti mladých.

4. DOPORUČENÍ A NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ EVROPSKÉ RADY

Situace ohledně nezaměstnanosti je nejen v kompetenci jednotlivých států, ale zabývá se tím i EU na vrcholné úrovni. Zvláště neutěšený stav nezaměstnanosti mladých s sebou přináší bouřlivé debaty.

I přes určité oživení ekonomiky je nezaměstnanost mladých lidí v některých státech EU na velmi vysoké úrovni a přináší tak obrovské náklady a sociální problémy. Evropská rada a nejvyšší představitelé států se k tomuto tématu několikrát sešli se snahou tento negativní jev řešit. Evropská rada se dohodla na komplexním přístupu založeném na několika konkrétních opatřeních.

Podle Evropské rady je potřeba vyvinout maximální úsilí, aby mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, se do čtyř měsíců vrátili do pracovního či vzdělávacího procesu či odborné přípravy. EU pomůže členským státům financovat systémy záruk pro mladé lidi prostřednictvím strukturálních fondů EU, zejména Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí, kvůli které mají být učiněny nezbytné přípravy, aby tato iniciativa byla od ledna 2014 plně funkční, a mohly tak být vyplaceny první částky příjemcům v regionech EU s mírou nezaměstnanosti mladých lidí vyšší než 25 %.

Vedoucí představitelé EU se dohodli na uvolnění šesti miliard eur, aby tyto prostředky byly k dispozici v letech 2014 až 2016, tedy v prvních dvou letech stávajícího víceletého finančního rámce. V rámci tohoto opatření bylo taktéž dohodnuto, že nevynaložené prostředky víceletého finančního rámce budou primárně použity na podporu zaměstnanosti, zejména mladých lidí, ale i v oblastech podporujících růst, jako jsou inovace a výzkum.

Evropská investiční banka se bude aktivně podílet na boji proti nezaměstnanosti mladých tím, že přispěje prostřednictvím své

iniciativy Práce pro mladé a programu Investice do dovedností. Dále má být vyvíjeno úsilí v boji proti nezaměstnanosti mladých za účelem prosazování mobility mladých lidí hledajících zaměstnání, mimo jiné i prostřednictvím posílení programu Tvoje první práce přes EURES. Členské státy se vyzývají, aby část svých přidělů z Evropského sociálního fondu použily na podporu programů přeshraniční mobility. Program Erasmus +, který rovněž podporuje přeshraniční odbornou přípravu, by měl fungovat v plném rozsahu od ledna roku 2014.

V červenci letošního roku byla zahájena činnost Evropské aliance pro učňovství. Tato učňovská příprava představuje klíčový prvek záruky pro mladé lidi, kterou v prosinci minulého roku navrhla Evropská komise v rámci balíčku týkajícího se zaměstnanosti mladých lidí a v dubnu 2013 přijala Evropská rada. Má za cíl zefektivnit a zlepšit kvalitu a nabídku učňovské přípravy prostřednictvím širokého partnerství klíčových subjektů v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání a pomoci tak řešit nezaměstnanost mladých lidí v Evropské unii.

V této oblasti se budou identifikovat především neúspěšnější systémy učňovské přípravy v Evropské unii a dále budou uplatňovány v jednotlivých členských státech. Do úsilí snížit nezaměstnanost mladých musí být plně zapojeni i sociální partneři.

Evropská rada dále doporučuje, aby členské státy trpící vysokou nezaměstnaností mladých lidí posílily opatření aktivní politiky trhu práce. Je nezbytné tyto skupiny mladých lidí zapojovat do trhu práce. Evropská rada uznává pravomoci členských států v této oblasti a současně připomíná význam přesunu daňové zátěže směrem od zdanění práce, mimo jiné ve vhodných případech i snížením příspěvků na sociální zabezpečení, jakožto způsobu, jímž je možné zvýšit zaměstnatelnost a posílit vytváření pracovních míst a konkurenceschopnost.

5. SHRNUTÍ

Podle posledních čísel Eurostatu je výše míry nezaměstnanosti v některých státech velmi vysoká, což s sebou přináší mnoho problémů, od výpadku příjmu a zvýšení výdajů státního rozpočtu, až po snižování životní úrovně takto postižených jedinců a rodin. Česká republika si však v tomto evropském srovnání vede dobře. Se zhruba 7% nezaměstnaností patří ke státům nejméně postiženým nezaměstnaností.

Samozřejmě tu existují regionální rozdíly. Například Praha trpí velmi nízkou nezaměstnaností pohybující se kolem 3 % a řadí

se tak mezi evropské regiony s nejnižší mírou nezaměstnanosti. Naopak severozápad ČR je postižen mírou nezaměstnanosti přesahující 10 %. Stejně jako u celkové nezaměstnanosti i v případě nezaměstnanosti mladých opět patříme mezi členské státy s nižší mírou nezaměstnanosti mladých.

Českou republiku však čekají koncem října volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. I jejich výsledek může ovlivnit další vývoj. Doufejme, že to bude k lepšímu a nastartuje to ekonomiku k trvale udržitelnému růstu.

Průvodce podnikáním

Rubrika Průvodce podnikáním je součástí poradenského programu „Průvodce podnikáním v zahraničí“, který nabízí EU Office České spořitelny. V rámci programu poskytujeme zdarma našim klientům z řad malých a středních podniků informace, jak úspěšně expandovat do zahraničí a jaké je zde čeká podnikatelské prostředí. Více informací naleznete: www.csas.cz/eu. V říjnovém Měsíčníku EU aktualit Vás blíže seznámíme s podnikatelským prostředím Turecka.

TURECKO

Základní údaje

Oficiální název	Turecká republika
Počet obyvatel	74 724 269 (2012)
Rozloha	783 562 km ²
Měna	Turecká lira (TRY)
Etnické složení	Turci 70-75 %, Kurdi 18%, ostatní 7-12 %

Zdroj: CIA World Factbook

Turecká republika se nachází mezi Černým mořem, Egejským mořem a Středozemním mořem. Hraničí s Arménií, Ázerbájdžánem, Bulharskem, Gruzii, Řeckem, Íránem, Irákem a Sýrií.

Nejvyšší moc patří parlamentu, sestávajícího se z 550 členů volených na 4leté období proporčním systémem. Prezident je volen parlamentem na 5 let. Ústava umožňuje jedno znovuzvolení. Současným prezidentem je bývalý premiér a ministr zahraničí Abdullah Gül. Nejvyšší exekutivní moc má v rukou premiér, který je jmenován prezidentem a odsouhlasen parlamentem, aktuálně 11. rokem je jím předseda Strany spravedlnosti a rozvoje Recep Tayyip Erdogan.

Struktura hospodářství a zahraniční obchod

Turecká ekonomika má odlišnou strukturu sektorů než průměr Unie. Podíl zemědělství na tvorbě HDP tvoří 9,5 % a pracuje zde téměř čtvrtina pracovníků, oproti tomu v EU je to 1,7 %. V průmyslu je už situace v Turecku mnohem blíže průměru EU – pracuje v něm 26,5 % pracovníků produkujících 26,4 % HDP. Ve službách pracuje téměř polovina pracovních sil a tvoří

64,1 % HDP. Hlavními exportními partnery Turecka jsou Německo (8,6 %), Irák (7,1 %) a Írán (6,5 %).

Vyváží se hlavně oděvy, potraviny, textil, kovoprůmysl a dopravní prostředky. Dovoz tvoří hlavně stroje, chemikálie, polotovary a paliva. Hlavními dovozci jsou Rusko (11,4 %), Německo (9 %), Čína (9 %) a USA (6 %).

Makroekonomický výhled

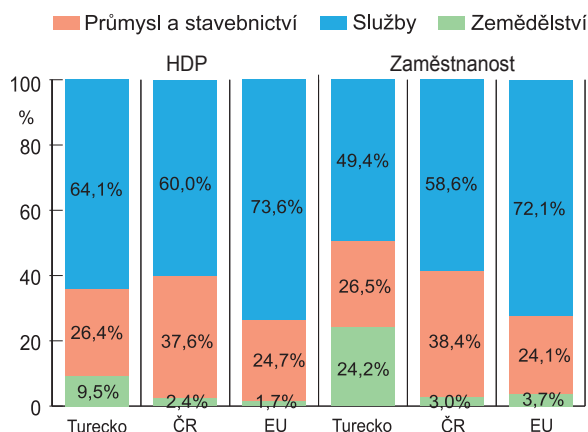
Po propadech v krizových letech nastartovala turecká ekonomika tempo, které by jí mohly evropské státy závidět, v prvním čtvrtletí roku 2011 rostla meziročně až o 12,4 %, poté „hladce přistála“ na 1% růstu a celoročně zakončila s 8,8% růstem.

Zpomalení pokračovalo i v roce 2012, do kterého se promítla transformace struktury HDP z dominantní pozice domácí poptávky na pro-exportně orientovanou ekonomiku. V roce 2013 by měl růst HDP dle predikce Evropské komise dosáhnout 3,2 % a v roce následujícím 4,0 %.

Základní makro ukazatele	2011	2012	2013 ^e	2014 ^e
Růst HDP (%)	8,8	2,2	3,2	4,0
Míra nezaměstnanosti (%)	8,8	8,1	8,6	8,8
Inflace (%)	6,5	9,0	6,6	5,6
BÚ plat. bilance (% HDP)	-9,9	-5,8	-6,8	-7,2
Veřejný dluh (% HDP)	39,8	37,9	36,7	36,0

Zdroj: Evropská komise; ^e - odhad .

Sektory národního hospodářství v Turecku (ČR a EU)

Zdroj: Eurostat, Světová banka, data za rok 2011

Trh práce

V roce 2012 dosahovala míra nezaměstnanosti 8,1 %, do roku 2014 by však dle predikce měla atakovat 9% hranici, tedy o 2 p.b. více než v ČR. Nejnížší průměrné hrubé měsíční mzdy jsou tradičně v odvětví Ubytování, stravování a pohostinství.

Základní ukazatele trhu práce		
Míra nezaměstnanosti (2012)	8,1 %	
Produktivita práce k Ø EU (2011)	38,9 %	
Minimální měsíční mzda (1H/2013)	428,6 EUR	
Ø měsíční mzdy v odvětvích (2010)	Turecko	ČR
Zpracovatelský průmysl	676 €	998 €
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1 573 €	1 482 €
Stavebnictví	585 €	1 073 €
Obchod, opravy motorových vozidel	691 €	1 047 €
Ubytování, stravování a pohostinství	638 €	689 €

Zdroj: Statistické úřady Turecka a ČR

Naopak velmi vysoké mzdy jsou v odvětví Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla. Přestože jsou průměrné mzdy cca o 40 % nižší než v ČR, právě ve Výrobě a rozvodu elektřiny, plynu a tepla najdeme v Turecku dokonce o 6 % vyšší hrubé mzdy, než v ČR. Největší rozdíl najdeme v oblasti stavebnictví, kde se výše mzdy pohybuje přibližně na polovině té české.

Základy pracovního práva

Pracovní smlouvy uzavírané na dobu jednoho roku a více by měly v Turecku mít písemnou formu. Smlouva může být na dobu určitou i neurčitou. Smlouvu na dobu neurčitou může vypovědět jak zaměstnavatel, tak i zaměstnanec. Oba přitom musejí respektovat zákonem stanovené minimální výpovědní lhůty (od 2 do 8 týdnů).

Pracovní doba činí max. 45 hodin týdně, práce přesčas je možná v max. výši 270 hodin ročně. Každá přesčasová hodina je ohodnocena buď 50% bonusem, nebo může být zaměstnanci poskytnuta 1,5 hodina náhradního volna za každou přesčasovou hodinu.

Dle zákoníku práce mají zaměstnanci nárok na dovolenou dle odpracované doby (od 14 do 26 dnů). Zaměstnavatel však může zaměstnanci poskytnout více dní placené dovolené dle kolektivní nebo pracovní smlouvy.

Základy obchodního práva

V Turecku platí od 1. 7. 2012 nový obchodní zákoník. Investoři zde mohou založit některou z forem obchodních společností s vlastní právní subjektivitou (např. společnost s ručením omezeným, akciová společnost), reprezentační kancelář nebo pobočku. Dále je možné i podnikání formou různých smluvních partnerství jako např. joint venture.

Právní forma	Minimální kapitál
Společnost s ručením omezeným	10 000 TRY
Otevřená akciová společnost	50 000 TRY
Uzavřená akciová společnost	100 000 TRY

Zdroj: Agentura Invest in Turkey

Akciovou společnost může založit alespoň 1 fyzická nebo právnická osoba. Počet společníků není omezen. Minimální požadovaný základní kapitál u otevřené akciové společnosti, jejíž akcie jsou veřejně obchodovatelné, činí 50 000 TRY (cca 0,5 mil. CZK).

Minimální základní kapitál uzavřené akciové společnosti, jejíž akcie nejsou veřejně obchodovatelné, musí být alespoň 100 000 TRY (cca 1 mil. CZK). Akcionáři ručí za závazky do výše svých vkladů.

U společnosti s ručením omezeným je minimální základní kapitál stanoven ve výši 10 000 TRY (cca 100 000 CZK). Počet společníků může být mezi 1 až 50. Společníci ručí za závazky pouze do výše svých nesplacených vkladů.

Hlavní daně a vedlejší náklady práce

V Turecku je sazba korporátní daně ve výši 20 %. Dividendy nerezidentům jsou zdaňovány srážkovou daní ve výši 15 %. Daň z příjmu fyzických osob je progresivní, závisí na výši ročního příjmu a pohybuje se mezi 15 až 35 %. Základní sazba DPH činí 18 %, snížené sazby 8 % a 1 %.

Pro účely sociálního a zdravotního pojištění odvádí zaměstnanec 14 % své mzdy a zaměstnavatel 19,5 až 25 %. Vedle toho na pojištění v nezaměstnanosti přispívá zaměstnavatel 2 % a 1 % zaměstnanec z hrubé mzdy.

Daň/odvod	Sazba
Korporátní daň	20 %
Daň z dividend nerezidentů	15 %
Daň z příjmu jednotlivců	15-35 %
DPH (základní / 1. snížená / 2. snížená)	18 % / 8 % / 1 %
Sociální zabezpečení - zaměstnanec	15 %
Sociální zabezpečení - zaměstnavatel	21,5-27 %

Zdroj: Agentura Invest in Turkey

Energetika

Ceny plynu a elektřiny v Turecku mají za posledních 5 let velice podobnou trajektorii s výkyvy okolo 20 %. Za poslední rok je patrný nárůst cen jak elektřiny, tak plynu. Ceny v prosinci 2012 zakotvily na 0,095 €/kWh, respektive 8,4 €/GJ.

V loňském roce byly v Turecku oproti České republice ceny elektřiny v průměru o 0,013 €/kWh (12 %) nižší a ceny plynu nižší o 1,7 €/GJ (18 %).

Investiční pobídky

Turecko nabízí zahraničním investorům poměrně širokou škálu investičních pobídek. Pobídky jsou rozděleny na: základní, regionální, pobídky pro strategické projekty a pobídky pro rozsáhlé investice.

V rámci jednotlivých kategorií a regionů jsou investorům při splnění konkrétních podmínek (většinou je požadována určitá minimální hodnota investice) poskytovány především daňové a celní úlevy. Pobídky pro rozsáhlé investice jsou určeny pro podnikatele, kteří investují v rámci některého z 12 vybraných odvětví (např. výroba chemických produktů, automotive sektor, výroba léčiv, těžba).

V Turecku jsou investorům k dispozici technologické parky podporující aktivity výzkumu a vývoje a investice do high-tech. Mimo jiné zde fungují organizované průmyslové zóny (vybavené kvalitní infrastrukturou) a svobodné zóny, ve kterých mohou investoři získat štedré daňové benefity. Svobodné zóny navíc nabízejí celní úlevy. Podporovány jsou také projekty zaměřené na výzkum a vývoj, pro které platí až do roku 2024 speciální státní pobídky.

Výlet do historie

V současné době je aktuálním tématem v EU příprava a schválení rozpočtu na rok 2014 a nové finanční perspektivy na období 2014–2020. Proto jsme se rozhodli vydat v rubrice „Výlet do historie“ k počátkům financování Společenství a podívat se na to, kdy začaly být poprvé sestavovány rozpočty, jakou měly strukturu, na jaké časové období byly sestavovány a plánovány a jak se oblast financování v rámci Společenství vyvíjela v čase. V tomto a následujících dvou číslech našeho Měsíčníku se tak můžete těšit na další zajímavé čtení.

VÝVOJ FINANCOVÁNÍ ROZPOČTU V EVROPSKÉ UNII

Podoba rozpočtu EU

Podoba evropského rozpočtu se liší od podoby např. klasických státních rozpočtů nebo rozpočtů mezinárodních organizací. Klasické státní rozpočty tvoří výhradně příjmy z vlastních zdrojů, příjmy mezinárodních organizací pak tvoří jen členské příspěvky. Rozpočet EU je kombinací obou těchto přístupů a tvoří jej jak příjmy z vlastních zdrojů, tak příspěvky členských států.

Příjmy a výdaje evropského rozpočtu

Příjmy EU jsou v současnosti tvořeny tzv. „tradičními vlastními zdroji“, kterými jsou cla, zemědělské dávky a dávky z cukru. Dalším příjmem rozpočtu jsou vlastní zdroje odvozené z inkasa daně z přidané hodnoty (DPH) jednotlivých členských států a posledním – v současné době rozhodujícím – zdrojem příjmů, je procentuální podíl z hrubého národního důchodu (HND) členských států.

Zhruba 1 % celkových příjmů EU pak tvoří ještě ostatní příjmy, jako např. příspěvky nečlenských států do některých programů EU nebo pokuty, které jsou uloženy firmám z členských států za porušení pravidel hospodářské soutěže.

Rozpočet EU se oproti státním rozpočtům liší i na výdajové stránce. Neobsahuje typické kategorie typu výdaje na sociální služby, zdravotnictví, školství apod. Výdaje Společenství jsou dlouhodobě rozděleny do dvou hlavních kategorií, kterými je společná zemědělská politika a kohezní politika (financována ze strukturálních fondů). Zbylé výdaje jdou potom na financování vnitřních politik, vnějších akcí, na úhradu správních nákladů EU apod.

Schvalovací postup

Všechny orgány a instituce EU jsou povinny do 1. července každého roku předložit Evropské komisi odhady svých výdajů na další rok. Z nich poté Evropská komise (resp. její Generální ředitelství pro rozpočet) připraví návrh rozpočtu.

Ten následně předloží Radě, která ho buď kvalifikovanou většinou v prvním čtení přijme, nebo může navrhnout změny. Návrh pak i s případnými změnami předloží Rada Evropskému parlamentu, a to nejpozději do 1. října daného roku.

Parlament do 42 dnů buď návrh Rady schválí a rozpočet je považován za platný, nebo jej může většinou hlasů všech svých členů pozměnit a vrátit Radě. V případě, že Rada do 10 dnů schválí změny navrhované Parlamentem, považuje se rozpočet za platný. V opačném případě je ustanoven dohodovací výbor a začínají vyjednávání o rozpočtu mezi Radou a Parlamentem.

Dohodovací výbor má 21 dnů na to, aby dospěl k dohodě. Pokud se obě strany dohodnou na společném návrhu, Parlament i Rada mají 14 dnů na to, aby návrh schválili. Předseda Parlamentu následně rozpočet podepíše a ten je prohlášen za platný.

Pokud se výbor na společném návrhu nedohodne, nebo pokud Parlament společný návrh zamítne, musí Evropská komise předložit návrh nový. Pokud by společný návrh zamítla Rada, Parlament má i přesto pravomoc rozhodnout o jeho finálním přijetí.

Položky na závazky a položky na platby

V rámci rozpočtu jsou vždy specifikovány rozpočtové okruhy a podokruhy položek závazků a také položky na platby. Položky (neboli výdaje) na závazky představují právní příslib vynaložení určených peněžních prostředků do konkrétních oblastí.

V rámci některých oblastí (např. strukturálních fondů) se může jednat o financování víceletých projektů. Prostředky na ně mohou být vypláceny v průběhu celé realizace projektu, nemusejí být všechny nutně vyplaceny v prvním roce. Do položky závazků se však vždy v prvním roce realizace projektu zahrne celá částka, která má být v průběhu let vyčerpána.

Do položek plateb je pak v prvním roce realizace projektu zahrnuta jen ta část finančních prostředků, která má být v tomto roce skutečně vyplacena. V dalších letech jsou pak zahrnuty do položek plateb zbylé části víceletého projektu, které budou vyplaceny.

Víceleté finanční rámce

Rozpočet EU je vždy připravován na období jednoho roku a platí od 1. ledna do 31. prosince. Komise však vedle toho sestavuje pravidelné víceleté finanční výhledy.

Ty jsou dle nařízení o víceletém finančním rámci sestavovány na nejméně pětileté období (v posledních letech se uplatňuje sedmileté období) a stanovují maximální roční stropy, které může EU vynaložit na financování různých okruhů (politik).

Finanční rámec také stanovuje obecný limit pro celkové výdaje, tzn. při následném schvalování ročního rozpočtu nesmí výdaje překročit strop daný finančním rámcem.

V každoročním rozpočtu EU musí být vždy vyrovnány příjmy a výdaje. Pokud dojde k přebytku rozpočtu, zbylé prostředky se převádí do dalšího roku. Pokud skončí rok s deficitem, deficit musí být uhrazen z prostředků rozpočtu dalšího roku. Sestavován a vyúčtováván je rozpočet výlučně v eurech.

Vývoj evropského rozpočtu

První rozpočty byly utvářeny již v „Evropském společenství uhlí a oceli“ (ESUO) – předchůdci dnešní EU. Na základě čl. 49 Smlouvy o ESUO Společenství zavedlo své vlastní příjmy, které pocházely z dávek z produkce uhlí a oceli. Pro jednotlivé výrobky byly dávky stanovovány ročně dle průměrné hodnoty výroby. Celková dávka nesměla převýšit 1 % z hodnoty produkce. Rozpočet byl členěn na administrativní a operační část a byl schvalován Komisí dle čl. 78 Smlouvy o ESUO.

Poté, co došlo k založení Evropského hospodářského společenství (EHS) a EURATOM, došlo také ke změně rozpočtu. Obě Společenství byla nejdříve financována z příspěvků členských států, které se určovaly dle vyprodukovaného HDP v jednotlivých zemích. Bylo však jasné, že takto nemůže být rozpočet určován dlouhodobě. Bylo zapotřebí, aby se Společenství zamyslelo i nad vytvořením vlastních příjmů.

Sestavení rozpočtu v EHS spočívalo nejprve v návrhu rozpočtu Komisí. Poté musel být rozpočet schválen Radou a předán Shromáždění (předchůdce Evropského parlamentu), které muselo rozpočet přijmout nebo případně mohlo navrhnout změny (nemohlo však rozpočet odmítnout). Otázky rozpočtování byly zahrnuty ve Smlouvě o EHS a rozpočty byly vždy sestavovány na daný rok.

S otázkou vytvoření vlastních příjmů v rámci EHS přišla poprvé Komise v roce 1965. Ty byly zapotřebí především pro financování zemědělské politiky. Na návrh Komise bylo rozhodnuto, že vlastní příjmy budou tvořeny z cel na průmyslovou produkci a dávek ze zemědělských dovozů. Tyto příjmy se však na konci 60. let stávaly pro Společenství nedostačujícími a bylo nutné začít se zabírat otázkou získání dalších nezávislých příjmů. Komise přišla s návrhem, že by se třetím příjmovým zdrojem mohly stát dávky vybírané ze základů DPH jednotlivých členských států.

Na základě Slučovací smlouvy z roku 1965, která nabyla účinnosti 1. 7. 1967, byly samostatné rozpočty tří Společenství (ESUO, EURATOM a EHS) sloučeny do jednoho společného rozpočtu Společenství.

První rozpočtová smlouva (Lucemburská dohoda)

První rozpočtová smlouva (tzv. Lucemburská dohoda) byla podepsána 22. dubna 1970 a potvrdila příjmy Společenství v podobě cel a dávek. Nově stanovila také 1% dávku z DPH členských zemí, ale bylo rozhodnuto, že tato dávka začne být vybírána, až když dojde k harmonizaci systému výběru DPH ve členských státech, tzn. od roku 1979. Určení základu, ze kterého se dávka vypočítávala, bylo poměrně komplikované. Výpočet se lišil dle jednotlivých zemí.

Rozpočet dle smlouvy schvalovala Rada ve spolupráci s EP (Parlament mohl navrhnout změny). V souvislosti s tím, že se Parlament mohl podílet na schvalování rozpočtu, došlo k rozdělení výdajů Společenství na povinné a nepovinné.

Parlament se mohl vyjadřovat pouze k nepovinným výdajům, které netvořily více než 10 % celkového rozpočtu. (Mezi povinné výdaje patřily především výdaje na zemědělskou politiku.)

Druhá rozpočtová smlouva (Bruselská smlouva)

Kvůli změnám v pravomoci jednotlivých institucí Společenství, byla 22. července 1975 podepsána druhá rozpočtová smlouva (tzv. Bruselská smlouva). Smlouva určila předsedu EP (nikoliv již Radu) za příjematele (schvalovatele) rozpočtu a také určila Účetní dvůr ES nezávislým kontrolorem rozpočtu. Parlament tak stejně jako Rada mohl rozpočet jako celek odmítnout.

V průběhu 70. let docházelo ke stále větším problémům při sestavování společného rozpočtu, jelikož rostly výdaje Společenství a příjmy byly nedostatečné. V souvislosti s přípravou strategie pro realizaci Hospodářské a měnové unie (HMU) a také s rozšířením Společenství o další státy souvisela i změna struktury výdajů. Ihned po vstupu Spojeného království v roce 1973 nastaly problémy s řešením jejich finančních příspěvků. Británie patřila mezi nejvíce přispívající země, přestože z hlediska HDP per capita se řadila spíše mezi země chudší. Již při vstupu si ale země vyjednala přechodné období na navýšování příspěvků a také zvláštní způsob kompenzace plateb skrz Evropský fond regionálního rozvoje.

Britský problém se ale začátkem 80. let nedařilo vyřešit, jelikož výdaje na zemědělskou politiku neustále narůstaly, místo toho aby byly snižovány, jak bylo původně plánováno. Británie se tak výrazně snažila vyřešit otázku financování. Společenství se nakonec zavázalo k reformě společné zemědělské politiky, dohodnuto bylo také navýšení prostředků do strukturálních fondů a členské země měly zvýšit rozpočtovou disciplínu. Muselo nutně dojít ke změně struktury rozpočtu, k přesnému definování výdajů (zařazení do jednotlivých kategorií) a k navýšení příjmů.

Na summitu ve Fontainebleau 25. - 26. 6. 1984 bylo schváleno od roku 1986 navýšení zdroje na bázi DPH z 1 % na 1,4 %. Spojené království si v rámci dohody vyjednalo speciální slevu z odvodů do společného rozpočtu. Sleva se rovná 66 % z rozdílu mezi celkovými finančními prostředky, které Británie do společného rozpočtu odvádí, a prostředky, které v rámci politik EU dostává zpět. Tento tzv. „britský rabat“ je Británii vracen vždy 4 roky po daném rozpočtovém roce a max. částka, kterou může Británie získat zpět je EU limitována.

Zejména ve 2. pol. 80. let docházelo k většímu prohlubování politické a institucionální nestability. Sítil tlak na vytvoření společného víceletého rozpočtu ES, jelikož pro členské státy bylo stále těžší shodnout se na výši každoročního rozpočtu. Významnou smlouvou pro oblast financování Společenství se stal Jednotný Evropský Akt, ve kterém byl kladen důraz především na sociální a hospodářskou soudržnost. Také v důsledku plánovaného rozšiřování EU o další státy bylo důležitým krokem přistoupit ke komplexní reformě financování.

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje vybrané ekonomické ukazatele všech 28 členských zemí Evropské unie. Zahrnují srovnatelná data z oblasti trhu práce (míra nezaměstnanosti, průměrné hrubé mzdy k průměru EU, produktivita práce k průměru ČR), či cenové charakteristiky (meziroční inflace na bázi indexu HICP, průměrné úročení hypoték, ceny elektřiny k průměru EU 1000-2500 kWh). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou EU. Zdrojem dat je Eurostat a ECB.

Klíčové ekonomické ukazatele

v %	Meziroční inflace				Míra nezaměstnanosti				Průměrné mzdy k ø EU			
	V-13	VI-13	VII-13	VIII-13	Q3-12	Q4-12	Q1-13	Q2-13	2008	2009	2010	2011
Belgie	1,1	1,5	1,6	1,1	7,6	8,0	8,4	8,7	135,1	138,1	134,3	128,9
Bulharsko	1,0	1,2	0,0	-0,7	12,3	12,5	12,9	12,8	11,1	12,7	12,6	13,1
ČR	1,2	1,6	1,4	1,2	7,0	7,2	7,2	7,0	36,3	35,9	36,8	35,6
Dánsko	0,6	0,6	0,4	0,1	7,4	7,3	7,1	6,8	160,0	166,1	163,5	155,0
Německo	1,6	1,9	1,9	1,6	5,4	5,4	5,4	5,4	137,5	138,5	137,3	132,2
Estonsko	3,6	4,1	3,9	3,6	10,0	9,8	9,3	8,0	33,4	32,0	31,0	29,9
Irsko	0,5	0,7	0,7	0,0	14,7	14,2	13,7	13,9	108,1	107,1	104,6	99,0
Řecko	-0,3	-0,3	-0,5	-1,0	25,4	26,1	26,6	27,5	55,5	62,5	66,2	47,4
Španělsko	1,8	2,2	1,9	1,6	25,6	26,1	26,4	26,4	77,2	81,4	80,2	76,1
Francie	0,9	1,0	1,2	1,0	10,3	10,6	10,8	10,9	111,5	115,0	112,8	108,1
Chorvatsko	1,8	2,2	2,7	2,4	16,0	17,5	16,7	16,5	n/a	n/a	n/a	n/a
Itálie	1,3	1,4	1,2	1,2	10,8	11,4	11,9	12,1	89,1	92,4	91,4	87,5
Kypr	0,2	0,8	0,7	0,1	12,4	13,4	14,6	16,4	n/a	n/a	n/a	n/a
Lotyšsko	-0,2	0,2	0,5	-0,1	14,5	13,9	12,6	11,5	26,9	27,9	26,6	25,8
Litva	1,5	1,3	0,6	0,5	13,0	13,2	12,5	12,0	24,6	23,2	21,9	21,0
Lucembursko	1,4	2,0	1,8	1,7	5,1	5,2	5,4	5,6	156,2	162,3	159,7	150,4
Maďarsko	1,8	2,0	1,7	1,6	10,7	10,9	11,1	10,4	30,8	29,3	29,5	28,3
Malta	0,8	0,6	0,9	0,7	6,3	6,4	6,3	6,1	55,7	57,7	58,1	59,4
Nizozemsko	3,1	3,2	3,1	2,8	5,3	5,6	6,2	6,7	143,3	149,6	146,4	138,4
Rakousko	2,4	2,2	2,1	2,0	4,5	4,6	4,9	n/a	123,7	127,5	124,6	118,4
Polsko	0,5	0,2	0,9	0,9	10,2	10,4	10,6	10,5	31,9	27,2	29,3	28,2
Portugalsko	0,9	1,2	0,8	0,2	16,2	17,0	17,6	17,0	55,4	57,7	56,2	53,0
Rumunsko	4,4	4,5	3,4	2,6	7,0	6,7	7,1	7,4	18,1	16,8	18,0	18,0
Slovinsko	1,6	2,2	2,8	2,2	9,4	9,5	10,6	11,2	52,4	54,2	54,8	51,5
Slovensko	1,8	1,7	1,6	1,4	14,0	14,3	14,2	14,2	28,2	30,5	30,2	29,1
Finsko	2,5	2,3	2,5	2,0	7,8	7,9	8,1	8,1	124,1	129,5	129,4	125,0
Švédsko	0,3	0,5	0,8	0,8	8,1	8,1	8,1	8,0	121,7	114,9	125,0	125,4
UK	2,7	2,9	2,8	n/a	7,8	7,7	7,8	7,7	139,2	126,3	129,4	119,1
EU	1,6	1,7	1,7	1,5	10,6	10,8	11,0	11,0	100,0	100,0	100,0	100,0

v %	Produktivita k ø ČR				Průměrné úročení hypoték				Ceny elektřiny k ø EU			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2010	2011	1H-12	2H-12
Belgie	264,5	259,8	257,8	270,1	n/a	n/a	n/a	n/a	120,5	121,8	115,1	115,7
Bulharsko	33,0	33,8	36,1	40,2	10,9	9,7	8,8	8,3	45,1	43,4	42,1	45,2
ČR	100,0	100,0	100,0	100,0	5,8	5,2	4,5	4,0	118,5	118,7	114,8	110,4
Dánsko	280,2	286,6	283,1	294,2	4,4	3,7	4,0	3,4	163,9	167,2	163,7	155,7
Německo	207,1	204,8	203,1	211,5	4,3	3,8	4,0	3,2	145,6	142,8	140,7	139,0
Estonsko	80,9	83,2	84,0	89,9	4,3	3,9	3,7	3,1	55,0	52,9	55,5	54,3
Irsko	290,9	279,5	283,2	296,4	3,1	3,1	3,5	3,3	117,8	125,0	129,5	132,4
Řecko	168,1	156,9	151,0	158,0	4,1	3,8	4,7	3,6	57,0	56,4	61,0	60,8
Španělsko	190,8	185,3	184,6	196,4	3,4	2,6	3,5	3,4	111,3	116,1	120,0	119,5
Francie	246,3	237,2	235,3	246,7	5,0	4,3	4,4	4,4	82,4	81,5	77,6	78,3
Chorvatsko	98,1	97,1	96,1	102,1	n/a	n/a	n/a	n/a	62,0	60,7	65,6	71,1
Itálie	217,2	211,2	207,3	212,7	3,8	2,8	3,6	4,3	88,9	86,6	91,8	95,7
Kypr	150,3	147,2	146,5	156,8	5,9	4,6	5,3	5,5	105,7	114,6	137,8	137,6
Lotyšsko	66,0	63,7	75,3	83,2	10,5	7,4	4,7	3,8	57,4	60,9	64,8	57,9
Litva	66,2	68,4	72,4	85,4	9,9	6,0	4,2	3,3	66,3	65,0	63,8	61,3
Lucembursko	582,9	601,0	605,6	637,1	2,4	2,2	2,5	1,4	105,1	95,5	93,3	90,0
Maďarsko	85,0	85,0	84,3	83,7	14,6	10,5	10,5	11,9	93,9	87,2	80,5	78,0
Malta	130,4	128,7	126,2	131,7	3,8	3,7	3,6	3,6	109,6	102,9	99,0	95,0
Nizozemsko	236,1	229,6	225,4	233,1	4,9	4,6	4,6	4,3	52,7	54,9	57,2	54,4
Rakousko	n/a	n/a	n/a	n/a	4,0	3,1	3,4	3,2	117,4	113,5	109,9	107,1
Polsko	68,9	76,3	76,8	81,3	8,0	7,1	7,0	7,4	80,1	78,0	74,5	74,8
Portugalsko	117,3	115,6	112,8	117,4	3,4	3,4	4,8	4,8	100,4	102,3	110,7	108,3
Rumunsko	43,7	43,6	45,2	46,2	12,6	11,7	9,5	8,0	57,4	56,6	53,6	52,4
Slovinsko	127,1	122,8	122,4	n/a	4,4	3,5	4,0	3,6	92,4	86,9	86,5	84,1
Slovensko	93,4	94,6	94,7	102,0	6,2	5,6	5,2	5,2	97,4	97,9	96,4	92,8
Finsko	243,8	239,6	241,6	254,5	2,6	2,1	2,6	2,2	93,8	100,5	96,6	93,7
Švédsko	230,0	258,3	270,8	293,5	2,1	2,4	3,9	3,5	112,6	116,0	109,5	107,6
UK	193,2	198,6	195,6	217,0	n/a	n/a	n/a	n/a	83,6	83,9	90,2	93,3
EU	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	100,0	100,0	100,0	100,0

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

